

P á l y a m ű

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke által 18.E/2022. (II.1.) OBHE határozattal
kiírt - a Fővárosi Ítéltábla Közigazgatási Kollégiuma - kollégiumvezetői
állására

dr. Rácz Krisztina
bíró

2022. március 8.

I. ELŐSZÓ

A Fővárosi Ítéltábla Közigazgatási Kollégiuma (FÍTKK) kollégiumvezetői tisztségének betöltésére irányuló pályázatom benyújtásában - ahogyan az előző, törvényszéki kollégiumvezetői pályázatom benyújtásában is - az motivált, hogy a közigazgatási bíráskodás sorsáért felelős bíróként, több évtizedes tapasztalattal rendelkezve szolgáljam az új másodfokú fórum kialakítását, elindítását és működtetését. A kollégium, mint igazgatási és szakmai egység vezetését szolgálatnak tekintem. Közvetlenül és jól ismerem az ügyszakom fejlődéstörténetét, jelenét és múltját, az állandósuló szervezeti változások nehézségeit, feladatait, valamint az azokkal járó kihívásokat is, amelyekre örök optimizmussal igyekszem felkészülni és proaktív megoldási javaslatokkal rendelkezni.

A jelenkor közigazgatási bíráskodásában eddig szervezeti változást is jelentő hatásköri és illetékességi változásokra legfeljebb öt évente került sor (1990-1997, 1997-2003, 2003-2012, 2013-2018); a két jelentős szervezeti változás (2012-2013.,2018.) mellett - kiemelt médiaérdeklődés közepette - két átrendezési kísérlet (2016. és 2019.) is volt. A szervezeti felépítés megszilárdulását célzó legutóbbi szervezeti átalakulás 2020. áprilisában következett be, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (Ejht.) eredményeként.

Az Ejht. a korábbi jogorvoslati rendet alapvetően változtatta meg, szabályai révén a lényegében egyfokúvá vált bírósági jogorvoslati rendszert párosította a közigazgatás javarészt egyfokúvá tett rendszerével, ami a szakmákat alig ismerők számára praktikusán azt jelenti, hogy a szakmai szűrőként funkcionáló közigazgatási hatósági másodfok szakmai felügyeleti feladatát átvette a közigazgatási perekben, illetve a nemperes és egyéb elsőfokú jogorvoslati eljárásokban a bíróság, számos szakterületen érdemi kontrollt gyakorolva a közigazgatás törvényes működésének biztosítására. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényt (Bsz.) módosító Ejht. indoklásából kitűnik, hogy a 2016. évi CL. törvényben (Ákr.) megfogalmazott, a közigazgatási ügyek végleges rendezésére, az anyagi jogerő mielőbbi beálltára irányuló célkitűzés akként biztosítható, ha a közigazgatási perek fórumrendszere egyszerű és átlátható.

Az ezen érvek mentén újraszervezett közigazgatási bíráskodás alig másfél évet élt. Ismert, hogy a Kúria elnökének javaslatára 2022 az újabb átszervezés éve lett az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXIV. törvény által előidézett változásokra tekintettel. 2022. március 1-jétől a jogalkotó új struktúrában, de lényegében visszaállította a 2003-2012 közötti állapotot, az országos illetékességgel eljáró ítéltáblai kollégiumot, amely még a régi Pp. alapján aktusfelülvizsgálati fellebbviteli fórumként, a szakma által is elismerten működött a közigazgatási ítélezésben. Ezen fórumon hellyi működésem, a pozitív emlékek is sarkalltak a pályázat benyújtására.

Az újonnan létrejött, és a korábbi ítéltáblai kollégiumtól - az eljárási szabályokat jelentő közigazgatási perrendtartás szemléletbeli különbségéből adódóan - némileg eltérő, új szervezeti egységben rejlő lehetőségeket szükséges kihasználni a szakmaiság továbbfejlesztése érdekében. A többszörös átszervezések következtében a közigazgatási bírói állományban jelentős változások következtek be; egyebek mellett 2018-ban országos szinten is jelentős létszámfejlesztés ment végbe az ügyszak ítélezésében, és a jelenleg kevesebb gyakorlati idővel rendelkező elsőfokú kollégák igénylik azt a fajta szakmai támogatást, amelyben a Fővárosi

Ítéltábla annak idején élen járt. Lehetőségeimhez mérten szeretnék minél többet tenni azért, hogy a FÍTKK a bírósági szervezetrendszerbeli feladat- és hatásköreinek megfelelően, mind a központi, mind a vidéki régióban iránymutató szellemi műhely legyen az elsőfokú közigazgatási ítélkezés számára a nagyrészt eljárásjogi kérdéseket illetően.

Pályaművemben előljáróban kiemelném azon jogszabályi előírásokat, amelyek meghatározzák a FÍTKK működését és a kollégiumvezetői tisztség ellátását, majd vázolnám a kollégium működésével kapcsolatosan a rövid- és hosszú távon is irányadó elképzeléseimet, terveimet.

II. SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET

A Bszi. 2022. január 1-jétől hatályos 154. § (1) bekezdése szerint a kollégium meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, amelyet a kollégiumvezető vezet. (4a) Az ítélőtábla közigazgatási kollégiumának tagjai az ítélőtábla közigazgatási bíróvá kijelölt bírái. A szakmai tevékenység tekintetében a kollégium tagjai az ítélőtábla közigazgatási bíróvá kijelölt bírái, valamint a törvényszékek közigazgatási kollégiumának vezetői is. A kollégium feladatait a Bszi. 155.§-a tartalmazza.

A kollégiumvezető a Bszi. 118. § (1) bekezdés c) pontja szerinti bírósági vezető, akinek főbb feladatait a Bszi. 124. § (1) bekezdése határozza meg.

Eszerint a kollégiumvezető

- a) szervezi a kollégium munkáját,
- b) évente beszámol a kollégiumnak
 - ba) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról,
 - bb) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- c) ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Fenti jogszabályok mellett irányadó még a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás (Igazgatási szabályzat) 28.§-a, valamint a Fővárosi Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ), amelynek 46.§-a részletesen felsorolja a kollégiumvezető szakmai és igazgatási feladatait.

Ezek azok a jogszabályi és szabályozói keretek, amelyek a FÍTKK kollégiumvezetőjének feladatait, mozgásterét megszabják, és kijelölik azokat a határokat, amelyek között a kollégium működése és a vezetés irányai tervezhetők. Ennek mentén fogalmazhatók meg, hogy egy kollégiumvezető milyen módon tekint a vezetői munkájára, milyen prioritásokat kíván szem előtt tartani megbízatása során ahhoz, hogy az általa vezetett kollégium a különféle szabályozókban rögzített feladatát betöltse.

A jogszabályi keretek jól mutatják, hogy a kollégiumvezető feladatköre komplex, egyszerre kell szakmai és igazgatási vezetői feladatokat is ellátnia, amelyek egymással szorosan összefüggenek és hatnak egymásra.

Mindezek mellett egy kollégium szakmai és igazgatási vezetése soha nem értelmezhető önmagában. Azok az irányvonalak, amelyeket az Országos Bírósági Hivatal elnöke a bírósági

szervezet egészének, valamint a Fővárosi Ítéltábla elnöke az ítéltábla irányításához meghatároz, a kollégiumvezetői munkára vonatkozó elképzeléseket is nagyban befolyásolják. A kollégiumvezető számára kiemelkedően fontos e vezetőkkel való hatékony igazgatási és szakmai együttműködés, működésének alapja az általuk meghatározott célok, elvek és feladatok teljesítésének segítése és támogatása.

Megszerzett vezetői tapasztalataim visszaigazolták azon elgondolásomat, amely szerint a kollégium vezetését csapatmunkaként képelem el, amelyben a rugalmasságot és az alkalmazkodóképességet ugyanúgy elengedhetetlennek tartom, ahogyan a bírák aktív közreműködését is a felmerülő jogalkalmazási problémák megoldásában. Véleményem szerint a kollégium tagjainak támogatása, segítsége és együttműködése nélkül a vezető a feladatait nem tudja eredményesen ellátni. Ugyan mindig az igazgatási vezető hozza meg a végső döntéseket, és e döntésekért a felelősséget is ő viseli, azonban a kollégáknak mellette kell állniuk a döntési helyzetekben. A vezető ajtajának mindig nyitva kell állnia a munkatársai előtt, és a felmerülő kérdések, problémák megbeszélése során nyugodt, higgadt és támogató légkört kell biztosítani.

III. A FÍTKK ELŐTT ÁLLÓ KIHÍVÁSOK

A közigazgatási jog normarendszere alapvetően eltér a polgári, a gazdasági, a munkaügyi és a büntetőjog normarendszerétől, ezért előjáróban szükségesnek tartom kiemelni a közigazgatási ügyszak egyedi - más ügyszakokra nem jellemző - sajátosságait. A közigazgatási jogban nincs önálló anyagi jogi kódex, ebből következően az ítélező bírónak a gyakori szervezeti változások mellett rendre szembe kell nézniük a gyakran sarkalatos rendelkezéseket is magukban foglaló - állandóan és lassan már alig nyomon követhető - ágazati törvények által megállapított anyagi jogi és speciális eljárás jogi szabályokkal, és azoknak a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvénnyel (Kp.) koherens alkalmazása követelményével. Speciális ágazati eljárási szabályok hiányában egyidejűleg és egymásra tekintettel is szükséges alkalmazni a Kp.-t, valamint annak - helyenként és megfelelő eltéréssel alkalmazandó - mögöttes szabályaként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényt (Pp.), és ezek alkalmazása mellett kell a megfelelő eljárásjogi jogintézményt megválasztani. A Kp.-t kiegészítő, attól eltérő szabályokat megállapító ágazati (gyakran anyagi jogszabályok között megbúvó) jogszabályi rendelkezésekre tekintettel kijelenthető, hogy ahány ágazat, annyi közigazgatási perjog. Mindennek megfelelő eljárás az ügyszakunk nemes kihívása.

A Kp. és az új Pp. hatálybalépésével - egyidejűleg még a régi Pp. alkalmazása mellett - a szemléletváltást igénylő egységes jogalkalmazást biztosító fellebbviteli ítélezés még a jogelőd Fővárosi Törvényszéki Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium (FTKMRK) idején megkezdődött; ezt a folyamatot a másodfokú ügyek Kúriára telepítése 2020. áprilisában megtörte annak ellenére, hogy a Kúria fellebbviteli ítélezése lényegében a korábbi FÍTKK és az FTKMRK másodfokú ítélezési tevékenységére épült rá.

Az igazságszolgáltatással szemben elsődleges elvárás, hogy a bíróságok a döntéseiket egységes jogalkalmazást követve, észszerű időn belül hozzák meg. E követelményeknek való megfelelés, illetve azok hiánya ugyanis alapvetően befolyásolja az igazságszolgáltatással szembeni közbizalmat vagy annak hiányát.

Fentiek szem előtt tartása mellett szükségesnek tartom a célkitűzések megfogalmazását rövid és hosszútávon egyaránt azzal a fenntartással, hogy ezeket a terveket - a közigazgatási ügyszakra jellemző változásnak kitettség miatt - mindig aktualizálni szükséges a külső és belső

tényezők alakulásának függvényében. Ezekre figyelemmel a FÍTKK előtt álló kihívásokat és megoldási javaslatokat - rövid és hosszabb távon egyaránt - az alábbiak szerint részletezem.

Hosszú távú célok

- Az OBH elnökével és a FÍT elnökével való hatékony igazgatási és szakmai együttműködés
- A kollégium bírói és igazságügyi alkalmazotti álláshelyek betöltésében/ a kieső erőforrás pótlásában való közreműködés (létszámhelyzet monitorozása)
- Az ítélkező tanácsok szervezése, az emberi erőforrások optimális hasznosítása
- Időszerű ítélkezés (jelenlegi színvonal megőrzése és emelése) és annak másodfokú bíróságként megvalósítható támogatása
- A pertartam-elhúzóadás kialakulásának megelőzése (nyomkövető rendszer kialakítása), az ellen ható perjogi gyakorlat, megoldások exponálása az elsőfokú bírák számára
- Nyugalom, biztonság, kiszámíthatóság, stabilitás megteremtése
- Képzés, szakmai együttműködés
- Közösségépítés
- Bírósági integritás megőrzése, azt szolgáló megoldások
- Jogszabályváltozásokhoz kapcsolódó javaslattételi feladatok

Rövid távon 2022. év legfontosabb igazgatási feladata a már elfogadott kollégiumi ügyrend, ügyelosztási rend és éves munkaterv mellett a FÍTKK OBH elnöke által meghatározott bírói és igazságügyi alkalmazotti létszámának ütemezett tervezése, a szükséges létszám fokozatos biztosítása. Szakmai feladatként a közigazgatási fellebbviteli ítélkezés eddigi eredményeinek megőrzése, ezen belül a helyes jogalkalmazási irányok megtartása, tovább gondolása, valamint a problémás jogalkalmazási területek feltérképezése, és azokban a megfelelő irányok kijelölése az egységes jogalkalmazás érdekében.

Várható ügyteher

A FÍTKK 2022. március 1. napján kezdte meg a működését abban a szerencsés helyzetben, hogy nem kell számolnia a Kúriáról érkező folyamatban lévő ügyekkel. Ez azt jelenti, hogy a kollégium a szakmai működését ténylegesen március első felében még nem, hanem később fogja megkezdeni, ami elegendő felkészülési időt biztosít ahhoz, hogy felelősen lehessen végig gondolni és ütemezetten tervezni az újonnan felállított szervezeti egységet.

A várható ügyteher alakulásához és a szükséges létszámhoz felidézném, hogy a FÍTKK 4 tanáccsal működött, míg az FTKMRK 2013-tól 7 tanáccsal, majd 2018-tól kezdődően - az érkezési adatok ismeretében - előbb 10, majd 12 tanáccsal látta el a fellebbviteli ítélkezést. Igaz ezt a képet árnyalja, hogy a 12 tanácsból 9 tanács egyidejűleg a törvényszék kizárólagos illetékességébe tartozó kiemelt ügyekben elsőfokon is ítélkezett a másodfokú ítélkezés mellett. A Kúria 2020. áprilisában 6 fellebbviteli tanácsot hozott létre, majd idővel módosította az ügyelosztási rendjét annak érdekében, hogy a közigazgatási ügyszak valamennyi tanácsa eljárhasson a felülvizsgálati ügyek mellett a fellebbezéssel érintett ügyekben is.

Ahhoz, hogy pontos képet kapjunk a várható ügymennyiségről, az alábbiak szerint szemléltetném a 2018-2021 közötti peres és nem peres érkezést:

	FTKMRK 2018.01.01-2020.03.31.	Kúria 2020.04.01.-2021.12.31.
K. közigazgatási peres ügyek (közigazgatási szerv kijelölése)	47	25
Kpk. közigazgatási nem peres ügyek	263	255
Kf. fellebbezett közigazgatási peres ügyek	1442 (ebből 757 közszolgálati peres ügy)	386 (ebből 237 közszolgálati peres ügy)
Kpkf. fellebbezett közigazgatási nem peres ügyek	3425	2832
Kkk. bíróság kijelölése	354	189
Kökif. felterjesztett kifogás az eljárás elhúzóódása miatt, adatvédelmi kifogás	20	15

Tudomásom szerint évi 630 db másodfokú peres érkezés prognosztizált, ennek egy része - a korábban munkaügynek számító - közszolgálati ügy, míg másik része a Fővárosi Törvényszék kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyekben (hontalanság, közbeszerzés, média, energia, MNB) hozott ítéletekkel szembeni fellebbezések. Ezek mellett évi közel 1300-1500 db nemperes ügy érkezése is várható. Számszakilag ugyan nem jelentős, de ahogy korábban is, úgy 2022. március 1-jétől újra a FÍTKK jár el elsőfokon a közigazgatási hatóságok között felmerülő hatásköri vitákban is, mindezek mellett a kijelölési ügyekben, valamint az eljárás elhúzóódása miatti kifogások elbírálásában is. Ezek mellett a törvényalkotó meghagyta a lehetőségét annak is, hogy az ítéletábla elsőfokú hatáskörébe utaljon további közigazgatási peres ügyeket.

Igazgatási és szakmai feladatok

A FÍTKK kizárólagos illetékességének visszaállítása nem remélt történelmi lehetőség arra, hogy olyan új struktúrában gondolkodjunk, amely minden eddiginél jobban érvényre juttathatja a közigazgatási másodfokú ítélkezés sajátosságait, specifikus szakmai szempontjait. Ehhez eljárásjogi eszközként a Kp. adott: az önálló perjogi kódex, azon belül a fellebbviteli eljárás önálló szabályozása lehetővé teszi a korábbi, még a régi Pp-be inkorporáltságból fakadó korlátoktól elszakadást, a polgári-gazdasági-munkaügyi fellebbviteli gyakorlattól való elkülönülést, amely függetlenedés új távlatokat nyitott a közigazgatási eljárási jogban.

A kollégiumvezető igazgatási feladata kettős, egyrészt a fellebbviteli ítélkezés megszervezése az irányadó keretek között az ügyek kiosztásától kezdve, az eljárási és ügyviteli szabályok betartásának ellenőrzésén át a panaszügyek intézéséig, másrészt a kollégium működésének szervezése és vezetése annak érdekében, hogy az teljesíteni tudja az elvárt szakmai feladatait.

Bár a közigazgatási ügyszakban az ágazati jogszabályok is gyakorta változnak, az elmúlt évek legjelentősebb fejleménye - ahogyan arra már utaltam -, a perjogi szabályozás megújulása, a közigazgatási és az új polgári perrendtartás hatályba lépése volt. E kódexek alkalmazására való felkészülés nemcsak szervezeti-személyzeti, hanem eljárásjogi szempontból is kihívást jelentett a bíróknak és az igazságügyi alkalmazottaknak, mivel számos jogértelmezési kérdés került és

kerül még mindig elő a gyakorlati alkalmazás során; e kérdésekben az egységes álláspont kialakítása, a jogegység megteremtése kiemelten fontos feladat. Minden eddiginél lényegesebb a megerősített szakmai támogatás az elsőfokon ítélkező - közülük is a kevesebb gyakorlattal rendelkező - bírának, úgyszintén az igazságügyi alkalmazottaknak, hogy az eddigi eredmények megőrizhetőek, és tovább gyarapíthatóak legyenek.

A szakmai színvonal tovább emelése és az ítélkezés egységesítésére törekvés mellett fontos vezetői feladat az ügyforgalmi statisztikai adatok figyelemmel kísérése, elemzése, a tanácsok munkaterhe alakulásának nyomon követése, és mindezek eredményeképpen a kiszámítható, igazságos, arányos és kiegyensúlyozott munkateher megteremtésének előmozdítása. Másodfokon ugyan nem kötelező, ennél fogva nem is jellemző az ügyek súlyszámozása, álláspontom szerint azonban az optimális állapot elérésének és fenntartásának legfőbb eszköze az arányos szignálás, amely él a súlyszám-eltérítés adta lehetőséggel, melyet másodfokon is célszerű alkalmazni az egyes ügyek bonyolultságának, munkaigényességének, és egyéb sajátosságainak érdekében. Ahogyan vezetőként korábban is, úgy kinevezésem esetén is kiemelt figyelmet kívánok fordítani az ügyteher alakulás folyamatos nyomon követésének az arányos munkateher elosztása érdekében. Az ügyelosztási rend értelmében az ügykiosztás érkezési sorrendben történik, a soron következő ügyszám és a tanácsok számozásának sorrendje szerint. Ehhez párosítani kívánom az elsőfokon is bevált napi szinten vezetett ügykiosztási nyilvántartást, amely átláthatóvá teszi az érkező ügyek kiosztását. A nyilvántartás mutatja a tanácsra szignált ügyek darabszámát, ezen belül jelzi a rövid törvényi határidős, valamint a soron kívüli ügyeket is. Általa elkerülhető, hogy az egyenletes ügyelosztás követelménye akár hónapon belül felboruljon, emellett optimálisan teríti az eljáró tanácsok között a soron kívüli ügyeket.

A közigazgatási ítélkezés jelentőségét mutatja, hogy szinte az élet valamennyi területén befolyással bír, hatása van az állam közigazgatási szerveinek működésére, ezáltal közvetve vagy közvetlenül az egyének, valamint a gazdasági és a közélet egyéb szereplőinek jogaira és kötelezettségeire. Alapvető fontosságú és kiemelt cél ezért az időszerűség, hogy az egyes ügyekben ésszerű időn belül szülessenek meg a döntések. Egyetértek a FÍT elnökének azon ügyfelekkel is egyező - elvárásával, hogy mind a peres, mind a nem peres eljárásokban az eljárások ésszerű határidőn belül befejeződjenek. Azzal is azonosulok, hogy az eljárási joghoz kapcsolódó nemperes eljárásokban a rövid elintézési határidő azért is különösen indokolt, mert ezen eljárások még folyamatban lévő peres eljárásokhoz kapcsolódnak, ennél fogva mielőbbi befejezésük nagymértékben hozzájárul a törvényszéki elsőfokú peres ügyek időszerű és hatékony befejezéséhez is. Cél a közigazgatási ügyszakban is - a polgári, gazdasági és munkaügyi ügyszakhoz - hasonlóan, hogy a peres ügyek 3 - 4 hónapon belül, míg a nem peres ügyek - a Pp.-től eltérően - a Kp. szerinti 30 napon belül befejeződjenek.

Az ügyviteli határidők betartása ugyan bírói feladat, de az ellenőrzésére irodai jelzőrendszert szükséges működtetni, és a vezetői ellenőrzésnek folyamatosan figyelnie kell e határidők megtartását. Ennek érdekében az Igazgatási szabályzat 5. melléklete szerinti rendszeres ellenőrzési gyakorlattal élni kívánok.

Az arányos munkateher megteremtése mellett kiemelkedő jelentőséget tulajdonítok a bírók, illetve a tanácsok szakmai támogatásának, a Kúria, az AB, az EUB és az EJEB joggyakorlata figyelemmel kísérésének, közérthető kommunikációjának, valamint a tanácsot támogató igazságügyi alkalmazottak szakmai fejlesztésének is.

A kollégiumvezető kiemelt szakmai feladata a másodfokú, illetve a felülvizsgálati határozatok gyűjtése, elemzése, a visszaérkezett ügyekben a hatályon kívül helyezés okainak vizsgálata, a tapasztalatok összegzése és annak megosztása a kollégium tagságával, valamint az ítélőtábla elnökével a megalapozottabb ítélkezés elérése érdekében.

Ugyanilyen fontossággal bír a tanácselnöki feljegyzésekben foglaltak rögzítése, és azok nyomon követése is azzal az észrevétellel, hogy e téren nem csak a TEF nyomtatvány sablonszerű kitöltését értem, hanem inkább a megjegyzésre érdemesnek ítélt korabeli 9. pont alkalmazását az indokok kifejtésével annak érdekében, hogy a bíróvizsgálatokhoz kapcsolódóan szakmailag megalapozottabb kollégiumvezetői vélemény legyen adható. Fontosnak tartom továbbá, hogy a tanácselnöki feljegyzésekben a jogegységesítésre vonatkozó észrevételek, valamint a helyes joggyakorlatok is feltüntetésre kerüljenek.

A jó színvonalú szakmai munka feltételét jelentő nyugalom, stabilitás és kiszámíthatóság megteremtéséhez szükséges a kevésbé megalapozott, ötletszerű jogszabálmódosítási tervekkel szembeni határozott „jogalkalmazói szakmai fellépés”; okszerű és alátámasztott ellenérvek megfogalmazása a szakmai egyeztetések folyamatában; a jogalkotói cél elérésére alkalmasabb, a közigazgatási bíráskodás szervezeti stabilitását célzó megoldások keresése.

A kollégium működésében a kollégiumi ülések jelentik az állandó szakmai fórumokat, azonban az ülések között is indokolt fenntartani a rendszeres, napi szintű személyes szakmai konzultációt, amihez mindenkivel közvetlen és szoros munkakapcsolatot kell kialakítani. Havi szinten szükségesnek tartom a tanácselnöki értekezletek tartását, ahol előre összeállított előkészítő anyagok mentén megvitathatóak az aktuális szakmai kérdések. A felvetődő anyagi és eljárási jogi kérdések értelmezésével kapcsolatos gyakorlat kialakítása során nélkülözhetetlennek tartom a kollégák szakmai véleményének megismerését, az előterjesztések, problémafelvetések előremutató véleményezését is.

Fontosnak tartom, hogy a nyolc törvényszéki közigazgatási kollégiummal rendszeres és hatékony szakmai kapcsolat kerüljön kialakításra a szakmai célok elérése érdekében. Ehhez jó alapnak tűnik, hogy a pandémiás helyzetben, a nehezítő körülmények ellenére is törvényszéki kollégiumvezetőként együttműködtem a kollégiumvezetőkkel, a személyes találkozások alkalmával kiegyensúlyozott, egymást szakmailag támogató munkakapcsolat alakult ki közöttünk, melyet a jövőre nézve is irányadónak tekintek. Technikai kivitelezésre hasznosnak találok a pandémia miatt elterjedt online konzultációt biztosító lehetőségeket, megkímélve ezzel az országos tagságot jelentő nyolc törvényszéki kollégiumvezető munkaidejét.

A tételes jogban megjelent az ún. korlátozott precedens-rendszer és azzal összefüggésben bevezetésre került a jogegységi panasz jogintézménye. 2020. április 1. napjától a bíróságok kötelesek a Kúria jogértelmezését követni; a Kúria BHGY-ben közzétett határozatától csak akkor térhetnek el, ha az eltérés az ügy körülményei vagy az Alaptörvénnyel való összhang érdekében szükséges. Az eltérést a bírónak indokolnia kell. Hatályon kívül helyezésre ad alapot - egyebek mellett - a Kúria közzétett határozatától a jogkérdésben való eltérés. A precedens rendszer egyszerre segítő, ugyanakkor szűkítő hatású a bírói jogszabályértelmezésre nézve, új feladatok és kihívások elé állítja szakmailag az ügyszakot. Kiemelt feladat ezért fellebbviteli szakban is a BHGY-ben közzétett kúriai határozatoknak a kollégákkal való megismertetése. Lényegesnek tartom emellett a Kúriával való szakmai kapcsolattartást is, indokolt esetben ugyanis a kollégiumvezetőnek - a FÍT elnökén keresztül - a Kúria Közigazgatási Kollégiuma kollégiumvezetőjének javaslatot kell tennie a jogegység érdekében előterjesztett előzetes döntéshozatali indítvánnyal jogegységi eljárás indítványozására.

Az elektronikus ügyintézés kiszélesítése, a digitális bíróság fejlesztései komoly átalakulást eredményeztek a bírósági munkavégzésben, ami mindenkitől szemléletváltást igényelt. A megszokottól való eltérés, az új és a folyamatosan fejlődő technikák, technológiák készségi szintű elsajátítása hosszabb folyamat, ezért kollégiumvezetőként fontosnak tartom, hogy a folyamatot figyelemmel kísérjem és segítsem.

A bírói munkának a döntés-előkészítő, valamint a döntés meghozatalát követő egyes részfeladatainak delegálása - bírói ellenőrzés mellett - a minőségi ítélezés megteremtésének fontos eszköze. Ennek megfelelően az emberi erőforrások optimális hasznosítása a kompetencia-alapú foglalkoztatást, a bírót, a titkár, illetve az ügyintéző feladatainak megosztását jelenti. A titkárok és a jogvégezett ügyintézők bevonása az ügyek előkészítésébe, és képességeik alapján a határozat-tervezetek készítésébe a tanácsok tehermentesítését célozza, ezért mindent megteszek azért, hogy a kollégium bírói létszámához mérten a tanácsok időszerű működése érdekében a szükséges ügyintézői és titkári segítség rendelkezésre álljon; kötelességem közreműködni abban, hogy a tanácsok ítélezési tevékenysége megfelelő szakmai kompetenciákkal rendelkező titkári és ügyintézői segítséggel biztosított legyen. Ezen túlmenően - egyetértve a FÍT elnökével - szükségesnek tartom a titkárok bevonását a szakmai-igazgatási tevékenységekbe is, mint pl. statisztikai adatszolgáltatások előkészítése, szakmai anyagok tervezetének előkészítése, emlékeztetők készítése stb. A meglévő jegyzői állomány fejlesztése is kiemelt figyelmet érdemel, e munkatársakat segíteni kell a magasabb szintű feladatok ellátására való felkészülés folyamatában (továbbképzés, betanítás), mivel munkájukra a technológia további fejlődésével a jelenlegi formájában már nem lesz szükség, ellenben a szenzitív adatokkal végzett adatkezelői műveletek tudatos végzésének elvárása esetükben nem mellőzhető.

Emberi erőforrás-gazdálkodás

A változások közepette az emberi erőforrás-gazdálkodásban a legfontosabb szempont, hogy a vezetésben a jó színvonalú szakmai munka feltételét jelentő állandóságra és kiszámíthatóságra törekedjünk. Az álláshelyek betöltésén túl az ítélező tanácsok mikénti kialakítása, valamint az igazságügyi alkalmazottaknak a bírák és a tanácsok közötti elosztása kapcsán is fokozottan ezeket a kívánalmakat szükséges érvényre juttatni.

A szervezeti változással egyidejűleg a jogalkotó lehetővé tette, hogy azon volt ítéltáblai bírák, akik a 2012-2013 közötti szervezeti változással érintve voltak, az OBH elnökéhez intézett egyoldalú nyilatkozatukkal a FÍT-re történő áthelyezésüket kérik, így 2022. március 1-én a FÍT-ek két bíróval meg tudott alakulni. Rövidtávon - miután az ügyek érkezése fokozatosan, illetve késleltetve várható - a kollégium működőképes azáltal, hogy 2022. március 1. napjával két törvényszéki bírót teljesen, míg egy törvényszéki bírót pedig részlegesen kirendelésre került a kollégiumhoz. Ahhoz azonban, hogy a kollégium hosszútávon is működőképes legyen, szükséges, hogy a közeljövőben a bírói, illetve az azokhoz kapcsolódó igazságügyi alkalmazotti álláshelyek betöltése fokozatosan - az ügyteher figyelembevételével - megnyugtatóan rendeződjön. Ebben a FÍT elnökének segítő együttműködésére mindenképpen számíthatok, ahogyan abban is, hogy a törvényszéki bírák szakmai fejlődésük céljából hosszabb időt tölthessenek az ítéltáblán kirendeléssel.

Tapasztalatom szerint az igazságügyi alkalmazottak körében jellemző a fluktuáció, ezért ennek megakadályozásának biztosítékát jelenthetik a családbarát munkáltatói megoldások, az eltérő

munkarend vagy az otthondolgozás engedélyezése egy átlátható ellenőrzésen alapuló rendszer működtetésével.

Hangsúlyt kell helyezni továbbá az emberi kapcsolatokra, a közösségépítésre is, amellyel előmozdíthatók a harmonikus munkakapcsolatok, a pozitív munkahelyi légkör fenntartása, valamint a munka és a családi élet közötti egyensúly megőrzése.

Tárgyi erőforrás-gazdálkodás

Megalapozott és időszerű ítélkezés a megfelelő infrastrukturális háttér nélkül hosszú távon nem képzelhető el.

A FÍTKK elhelyezése az ítélőtábla Fekete Sas utcai épületében - helyhiány miatt - jelenleg nem megoldható, a Fővárosi Törvényszék közeli Tölgyfa utcai épületében azonban rövid időre biztosított. Az ítélőtábla közelében lévő klimatizált modern irodaépületben az egy helyen történő elhelyezés megkönnyíti a személyes kapcsolatfelvételt egyrészt a kollégium vezetése és tagjai, másrészt a kollégium és a FÍT vezetősége között is, elősegítve ezzel a hatékony igazgatási és a szakmai együttműködést egyaránt.

Az elhelyezés kérdése mellett fontos a megfelelő informatikai hálózat - ezen belül az épületben a wifi elérhetőség - működtetése és a korszerű informatikai eszközökkel való ellátottság is, hiszen ez a XXI. századi bírósági munkavégzés alapvető feltétele. A kollégium tagjai számára a szükséges számítástechnikai eszközállomány az OBH által teljeskörűen biztosított, a rendelkezésre bocsátott tárgyalóterem is számítógéppel és nyomtatóval felszerelt. A ViaVideo rendszer használata szintén megoldott.

Képzés és kommunikáció

Az ítélkezési munka támogatásához szükségszerű a megfelelő képzési rendszer biztosítása. Az időszerű és megalapozott ítélkezés lényeges feltétele, hogy mind a bírák, mind az igazságügyi alkalmazottak a megszerzett anyagi jogi, eljárási jogi, az elektronikus és ügyviteli ismereteiket frissen tartsák, a változásokat nyomon kövessék, és ne elégedjenek meg a rutinszerű munkavégzéssel. Továbbra is nélkülözhetetlen az új eljárási törvények alkalmazását segítő képzéseken való részvétel, valamint az azokban való közreműködés, hiszen a hatályba lépésre történő felkészülés után a tudásmegosztás fókuszában most már az új ismeretek, a gyakorlati alkalmazás tapasztalatai állnak. Az ítélkezési gyakorlat egységessége szempontjából fontos a jogszabályváltozásokra történő felkészülés, a változások folyamatos figyelemmel kísérése, azok rendszeres feldolgozása és bemutatása. Fontosnak tartom, hogy a FÍTKK - az országosan betöltött szakmai szerepére is figyelemmel - javaslatokat tehessen azokra a témákra, amelyek szélesebb körű szakmai továbbképzés tartását igénylik, emellett elengedhetetlen tartom azt is, hogy a kollégiumon belül is szervezzünk szakmai képzéseket, konzultációkat, amelyeknek egymásra épülönek és egymást kiegészítőnek kell lenniük.

A pandémia miatt a képzési rendszerek online felületre terelődtek, mostanra az informatika útvesztőiben kevésbé jártas kollégák számára is elfogadott, alkalmazott és hatékony megoldás a tudásmegosztás érdekében, ezért a szakmai képzéseknek a jövőben is meghatározó és költségkímélő szinterei lehetnek a Skype/Teams útján tartott frontális vagy workshop jellegű oktatások, amelyeket mindenképpen érdemes fenntartani.

Szükségesnek és indokoltnak tartom rövid és hosszú távon egyaránt - különösen az ügyszakra jellemző kevesebb gyakorlati időre figyelemmel - a már fentebb is javasolt szakmai célú bírói kirendeléseket azzal a különbséggel, hogy a kirendelt bírók az ítélkező tanácsok mellett, és nem a másodfokú tanácsban eljárva fejlesszék a szakmai ismereteiket.

Továbbra is megfelelő figyelmet kell fordítani a tudományos munkák, a szakirodalom tanulmányozására, ezért azok elérését biztosítani kell a kollégium tagjai számára, emellett a bírák figyelmét szükséges ráirányítani a hasznos kiadványok, tanulmányok, cikkek megjelenésére is. A bírói munka során egyre gyakrabban felmerülő európai joganyag alkalmazása miatt erősíteni kell a kapcsolatot az Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózattal is.

A kommunikációt illetően, a szervezeten belüli információ közlés fontos eszköze - a személyes kapcsolattartásokon túl - a kollégiumi intranetes honlap. Az oldalra szükséges feltölteni minden olyan információt, amely akár szakmai, akár igazgatási kérdésekben közérdeklődésre tarthat számot a kollégium tagjai körében (kollégiumi ülésekről, tanácselnöki értekezletekről készült emlékeztetők, szakmai anyagok). A honlap naprakészségét biztosítani szükséges annak érdekében, hogy az az információ- és tudásmegosztás ténylegesen használt fóruma lehessen.

Szoros és jó együttműködést kell kialakítani a FÍT Sajtótitkárságával. Ügyszakunknak a sajtóval való kapcsolat fenntartása különösen indokolt és fontos, miután számos közigazgatási ügyet kiemelt médiaérdeklődés kísér, ezért lényeges, hogy az érdeklődésre számot tartó ügyekről a közvélemény hiteles, gyors és pontos tájékoztatást kaphasson. Sajátos vezetői feladatnak tekintem a napi sajtófigyelést, valamint a köz-és sajtóérdeklődésre számot tartó ügyeknek már a szignálaskor történő beazonosítását. Osztom az Országos Bírószáki Hivatal elnökének álláspontját, miszerint a leghitelesebb tájékoztatást maga az anonimizált és közzétett döntés jelenti, emiatt célszerű a törvény alapján anonimizálandó döntések mellett egy-egy eseti döntés anonimizálása mellett dönteni, arra javaslatot tenni.

Bírószáki integritás

Az ügyszak által intézett ügyek körére is tekintettel különös gondot kell fordítani az integritási kockázatok feltérképezésére és kezelésére, hogy a bírák befolyásmentességéhez, feddhetetlenségéhez kétség se férhessen. Emellett kiemelten ügyelni szükséges a kollégium külső kapcsolataiban (pl. a társ-hivatásrendekkel, a tudomány képviselőivel való kapcsolatokban) arra, hogy az együttműködés nem befolyásolhatja negatív irányba a bírószáki szervezet integritását.

Az átláthatóság érdekében az ügyelosztás alapadatait, a jogszabályi háttérrel, az alapfogalmakat a nyilvános ügyelosztási rend rögzíti, az részletezi az ügykiosztásra vonatkozó szabályokat, az ügykiosztásra jogosultak körét és az alkalmazott módszereit is. A törvényes bíróhoz való jog követelményének érvényesülése érdekében az átszignálás, valamint a helyettesítés szükségességét, annak adatai feltüntetésevel külön adatlapokon folyamatosan vezetni szükséges.

IV. NYILATKOZATOK

A FÍTKK működésével kapcsolatos terveimet és azok megvalósítására vonatkozó elképzeléseimet akként fogalmaztam meg, hogy azok megfeleljenek

- az OBH elnöke által meghatározott stratégiai céloknak;
- adott vezetői tisztségre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben és az OBH szabályzatokban foglaltaknak, valamint a FÍT SZMSZ-ből eredő feladatoknak és felelősségi köröknek;
- a FÍT elnöke által megfogalmazott közép-és hosszútávú terveknek;
- a FÍT előtt álló rövid-és hosszútávú kihívásoknak, amelyek a következő területeken jelentkezhetnek.
 1. az ítélkezés időszerúsége és megalapozottsága, a szakmaiság fokozása
 2. az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás
 3. tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás
 4. bírósági integritás
 5. bírósághoz való hozzáférés
 6. képzés

A kollégiumvezetői kinevezési feltételeknek megfelelek, kinevezésem esetén nem merül fel a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. szerinti összeférhetlenségi ok. Hozzájárulok a bírói értékelések és a vezetői vizsgálatra vonatkozó iratoknak a kinevezésre jogosult általi beszerzéséhez és kezeléséhez.

V. ZÁRSZÓ

Igyekeztem összefoglalni mindazon elképzeléseimet, amelyeket kollégiumvezetői kinevezésem esetén érvényre kívánok juttatni.

Rövid távon legfontosabb célom a már létrejött FÍTKK működtetésének zökkenőmentessé tétele, az átmenetnek a bírák, igazságügyi alkalmazottak és az ügyfelek számára egyaránt megnyugtató megvalósítása, valamint az új szervezet napi szakmai és igazgatási munkafolyamatainak stabilizálása, különös tekintettel az ügyintézés elektronizálására is.

Közép-, és hosszútávon a közigazgatási fellebbviteli ítélkezés jelenlegi színvonalának és időszerúségi eredményeinek megőrzése, továbbfejlesztése, és országos súllyal való érvényesítése, szakmai, képzési, kapcsolati rendszer kialakítása és fenntartása.

Pályázatom elfogadása esetén a velem szemben támasztott elvárásoknak legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint igyekszem megfelelni. Ahogyan eddig is, úgy most is bízom abban, hogy az életutam, tapasztalatom, hivatástudatom, valamint a munkabírásom alkalmassá tesznek erre a szolgálatra. Munkám során törekedni kívánok arra, hogy a kollégáim bizalmát és támogatását elnyerjem a sikeres közös munka reményében.

Kérem Tisztelt Elnök Urat, hogy amennyiben a pályaművemben foglaltakkal egyetért és a kollégiumvezetői feladatok ellátására alkalmasnak talál, úgy a pályázatomat támogatni szíveskedjen.

Budapest, 2022. március 8.

dr. Rác Kристина

